

RIKTLINJE FÖR SOCIALA KONTRAKT

ARVIDSJAURS KOMMUN

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Styrande dokument	Riktlinje	Sn § 36 2022-05-23	Socialnämnden
Dokumentansvarig		Giltig till	
Socialnämnden		Tills vidare	
Dokumentinformation	Dnr 139/2022		

Riktlinje för sociala kontrakt

Fastställd av socialnämnden 2022-05-23 § 36

Riktlinje för sociala kontrakt

Syfte

Syftet med riktlinjen är att ge vägledning och bidra till en jämlik och rättssäker handläggning för att personer i särskilt utsatta grupper ska få det stöd och den hjälp de behöver i enlighet med socialtjänstlagen. Riktlinjen ska skapa en samsyn kring utredningsförfarandet och beslut för både den enskilde och myndigheten. Den ska dessutom bidra till en jämn kvalitet i verksamheten. Riktlinjen omfattar handläggning av ärenden rörande sociala kontrakt, vilket är ett bistånd enligt socialtjänstlagen i form av hyreskontrakt.

Bakgrund

Enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) framgår det att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt till bistånd av nämnden/styrelsen för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att utnyttja alla de möjligheter som står till buds innan bistånd beviljas.

Socialtjänsten har ingen allmän skyldighet att ordna bostäder åt bostadslösa. Utgångspunkten är att den enskilde själv ska söka bostad via bostadsförmedling eller genom att ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Upplåtelse av socialt kontrakt är en form av bistånd enligt socialtjänstlagen som kan beviljas personer som inte på egen hand blir godkända som förstahandshyresgäster.

Rätten till bistånd

Personer med missbruk, psykiska eller allvarliga sociala problem kan ha svårigheter att få och klara av att behålla en egen bostad. De kan därför vara i behov av hjälp från socialtjänsten, ofta i kombination med stöd från andra vårdgivare, t.ex. psykiatrin, beroendevården och/eller andra aktörer, för att klara sin situation. Följande kriterier ska vara uppfyllda för att rätt till bistånd av socialt kontrakt ska föreligga.

- Den enskilde ska vara helt bostadslös
- Det enskilde ska ha speciella svårigheter att skaffa bostad på egen hand. Det är inte tillräckligt att man har allmänna svårigheter att skaffa en bostad. Det ska vara fråga om sådana speciella svårigheter som följer av att man tillhör en socialt utsatt grupp.
- Den enskilde skall ha uttömt sina egna möjligheter att skaffa bostad. Att vara bostadslös enbart genom allmän brist på bostäder, skulder, bristande språkkunskaper eller bristande internetkunskaper innebär inte att man har speciella svårigheter. Det är kombinationen av olika svårigheter och den individuella prövningen som ligger till grund för om man bedöms ha speciella svårigheter eller inte.
- Den enskilde ska ha varit folkbokförd i Arvidsjaur kommun under en längre tid (6-12 månader) eller kunna påvisa att det finns särskilda omständigheter som gör det extra viktigt för den enskilde att bo på orten. Tex att man tidigare, under en längre tid, bott i Arvidsjaur, att man har barn eller andra nära anhöriga som bor i kommunen.

Riktlinje för sociala kontrakt

Fastställd av socialnämnden 2022-05-23 § 36

Målgrupper

Personer med missbruk

Även om missbruk i sig inte utgör rätt till bistånd i form av boende så är boendet en väsentlig del i rehabiliteringen och ofta en grundförutsättning för att personen ska kunna hantera sin situation och bibehålla drogfrihet.

Personer som på grund av ekonomiska svårigheter/skulder inte accepteras av hyresvärd.

Personer som, i kombination med speciella svårigheter, har skulder som på grund av omfattning och innehåll inte är möjliga att åtgärda inom överskådlig tid. Personen ska ha uttömt alla egna möjligheter och sökt olika lösningar under en längre tid.

Hemmaboende ungdomar som har mycket speciella skäl att flytta hemifrån

Enligt allmän praxis är det skäligt att den unge bor hemma fram tills denne har egna ekonomiska möjligheter att flytta till egen bostad.

I vissa enstaka fall kan det dock finnas förhållanden som gör det olämpligt att den unge bor kvar hemma, tex föräldrars missbruk eller annan utsatthet.

Vårdnadshavare är försörjningspliktiga till och med att den unge avslutat gymnasiet, som längst till 21 år. Om den unge inte går gymnasiet är vårdnadshavare försörjningspliktig till 18 år. Föräldrars förmåga att bekosta den unges eventuella egna boende ska alltid utredas. Socialtjänsten ska också göra en bedömning i fall det är möjligt och lämpligt att vårdnadshavarna själva tecknar ett hyreskontrakt och på så vis möjliggör för den unge att flytta hemifrån.

Biståndet ska kombineras med annan stödinsats, åtminstone i det inledande skedet, tex stöd från familjeterapeut och/eller en kontaktperson för stöd under helger och kvällar.

Familjehemsplacerade barn över 18 år

Enligt praxis har socialtjänsten ett ansvar för unga som genom samhället långvarigt har placerats utanför vårdnadshavarens omsorg. Det innebär att man ska se välvilligt på att den unge skall kunna slutföra gymnasiestudier men även i vissa fall erbjuda lämpligt boende efter avslutade studier. Det är dock ingen generell regel att alla unga som lämnar familjehem automatiskt ska ha rätt till socialt kontrakt. Ansvaret för bostadsanskaffning omfattar inte heller ensamkommande unga som har varit placerade i familjehem enbart på grund av att de varit ensamkommande och underåriga (utan annan social problematik).

Socialt kontrakt efter kriminalvård

Liksom missbruk ger inte enbart kriminalitet eller att man avtjänat ett fängelsestraff rätt till bistånd men ett eget boende kan vara av avgörande betydelse för att minska risken för återfall i kriminalitet. Bostaden utgör då en del i en rehabiliteringsprocess och bör kombineras med andra stödinsatser. Huvudregeln är att en person ska söka bistånd i den kommun personen var folkbokförd i då vården inom kriminalvården startade.

Riktlinje för sociala kontrakt

Fastställd av socialnämnden 2022-05-23 § 36

Särskild hänsyn till följande grupper

Barnfamiljer

Nämndens/styrelsens arbete ska bedrivas i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.
"Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa."

(Barnkonventionen punkt 3)

Nämnden/styrelsen ska i samtliga beslut och åtgärder som direkt eller i förlängningen berör barn ha ett barnperspektiv och sätta barnet i främsta rummet. Att ha ett barnperspektiv i beslutsfattandet innebär att noga analysera vilka följder ett beslut kan få för enskilda barn. I socialtjänstens utredningar som rör vuxna ska därför alltid kartläggas om det finns barn med i bilden och hur barnen är berörda. Socialtjänsten ska arbeta aktivt och förebyggande för att motverka att barn blir bostadslösa.

Våldsutsatta

Av 5 kap 11 § SoL framgår att nämnden/styrelsen:

- Ska verka för att den som utsatt för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.
- Särskilt ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.
- Ansvarar för att barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.
- Särskilt ska beaktas att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och hjälp som barnet behöver.

Enligt 2 kap 8 § SoL har en person som önskar flytta till en annan kommun rätt att ansöka om insatser om han eller hon:

"på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas."

Ansvar

Bosättningskommun och vistelsekommun

Kommunen har enligt 2 kap. 1 § SoL det yttersta ansvaret för att den enskilde får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. Detta ansvar innebär att vistelsekommunen är skyldig att ge tillfällig och nödvändig hjälp i avvaktan på insatser från annan huvudman som egentligen bär ansvaret för stödet. Det kan handla om tex bistånd till övernattning och resekostnad för att åka tillbaka till sin bosättningskommun.

Bosättningskommunen har ansvar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Större behov eller behov som sträcker sig över tid ska hänvisas till bosättningskommunen.

Riktlinje för sociala kontrakt

Fastställd av socialnämnden 2022-05-23 § 36

Samverkan

I första hand tecknar nämnden/styrelsen sociala kontrakt med A-hem. Samverkansträffar mellan A-hem och nämnden/styrelsen sker två gånger per år och/eller vid behov. Samverkansträffarna syftar till att skapa tydlighet i ansvarsfördelning och kommunikation samt att säkerställa regelbunden uppföljning av pågående kontrakt.

Beslutanderätt och befogenheter

Befogenhet att fatta beslut om bistånd i form av socialt kontrakt, övriga biståndsinsatser samt befogenhet att teckna avtal med fastighetsägare och hyresgäst framgår av nämndens/styrelsens delegationsordning.

Kontrakt och genomförandeplan

Anvisad lägenhet hyrs av hyresvärd (oftast A-hem som upprättar förstahandskontraktet) av nämnden/styrelsen som därefter hyr ut lägenheten i andra hand till den enskilde. I samband med att kontraktet tecknas med den enskilde ska den enskilde tydligt informeras om vilka regler som gäller för boendet. I samtliga fall av uthyrning av sociala kontrakt ska överenskommelse träffas om att hyresgästen *avstår från sitt besittningsskydd*. Överenskommelsen träffas samtidigt som andrahandskontraktet ingås.

En genomförandeplan upprättas i överenskommelse med den enskilde. I planen ska det framgå vad som är målet med insatsen och hur målen ska uppnås. Om den enskilde frångår det som är överenskommet i genomförandeplanen kan det vara en anledning till att ompröva insatsen.

Eventuella förändringar i boendevillkoren, t.ex. att den enskilde vill bo tillsammans med en annan person, kan endast ske i samråd med och godkännande av ansvarig handläggare. Observera att även make, registrerad partner eller sambo som har sin bostad i lägenheten måste godkänna en överenskommelse om avstående från besittningsskydd. Nämnden/styrelsen ska medverka till att lägenheten efterbesiktigas vid avflyttning.

Omprövning/ uppsägning/ avhysning

Omprövning av biståndsbeslutet kan ske p.g.a. att den enskilde inte följer villkoren för boendet. I första hand ska den enskilde motiveras att avflytta under frivilliga former. Om den enskilde missköter sitt boende sker skriftlig uppsägning från nämnden/styrelsen med max en månads uppsägningstid.

Om den boende missköter sig är avsikten att nämnden/styrelsen snabbt ska kunna avbryta hyresförhållandet. Hyres-, förlängnings- och uppsägningstiderna i hyreskontraktet bör därför vara korta. Bestämmelser om hyrestid och uppsägning finns i §§ 3-8 i hyreslagen.

Uppsägning av socialt kontrakt ska alltid ske skriftligt.

Riktlinje för sociala kontrakt

Fastställd av socialnämnden 2022-05-23 § 36

Om uppsägning till hyrestidens utgång har skett men hyresgästen vägrar att flytta måste nämnden/styrelsen skicka in en ansökan om avhysning av hyresgästen till Kronofogdemyndigheten enligt Lagen om betalningsföreläggande och handräckning. Ansökan om avhysning kan även inges till Tingsrätten. I båda fallen sker en prövning av om hyresgästens besittningsrätt till lägenheten har upphört (därför viktigt att blanketten om avsägande av besittningsskydd är ifylld). För att avhysning ska kunna ske krävs att det föreligger en s.k. exekutionstitel, dvs. domstolsdom eller utslag av Kronofogdemyndigheten.

Nämnden/styrelsen måste i ansökan om avhysning ange grunderna för sitt avhysningsyrkande och till ansökan bifoga kopior av hyreskontraktet med bilagor, uppsägning samt bevis om att uppsägningen skett på rätt sätt och i rätt tid enligt ovan.

Kvarlämnad egendom

Om andrahandshyresgästen efter avflyttning eller avhysning lämnat kvar egendom i lägenheten eller i något utrymme som hör till lägenheten gäller följande bestämmelser i 27 § andra stycket hyreslagen.

”Om det i en lägenhet som hyresgästen har lämnat eller från vilken han avhysts eller i ett utrymme som hör till lägenheten finns egendom, som kan antas tillhöra honom eller någon i hans hushåll, och om han inte inom tre månader från anmaning eller inom sex månader från det han lämnade eller avhystes från lägenheten har avhämtat egendomen, tillfaller det hyresvärden utan lösen.”

Nämnden/styrelsen kan alltså välja mellan att uppmana andrahandshyresgästen att hämta sin egendom inom tre månader eller vänta i sex månader. Om egendomen inte har avhämtats inom respektive tidsfrist tillfaller den nämnden/styrelsen. Under tiden måste nämnden/styrelsen ta hand om och magasinera egendomen. Nämnden/styrelsen bör även göra en förteckning över den omhändertagna egendomen. Detta gäller dock inte värdelösa föremål t.ex. defekta husgeråd. Sådant lösöre kastas.

Ej verkställda beslut

I 16 kap 6 f § SoL anges att nämnden/styrelsen ska anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och till kommunens revisorer alla gynnande beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen då beslutet fattades.

I anmälan ska anges när beslutet togs, vilken typ av insats beslutet gäller samt skälen till varför beslutet inte verkställts. Även ärenden där verkställigheten avbryts och inte återupptas inom tre månader ska anmälas på samma sätt. Personen det gäller ska vara identifierbar. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal. En sanktionsavgift kan påföras kommunen i de fall beslutet inte är verkställt inom skälig tid, jml 4 kap 1 § SoL.

Styrdokument och relaterad information

- Socialtjänstlagen, SoL, (2001:453)
 - Jordabalk (1970:994) där hyreslagen ingår
 - Nämndens/styrelsens delegationsordning
 - Barnkonventionen
-